

Latvijas Zinātņu akadēmijas muzejs ir vajadzīgs. Bet kāds?

Pagaidām ir arhīvs

LZA statūtos kā viens no LZA darbības mērķiem un pamatvirzieniem ir noteikts: “Latvijas zinātnes vēstures un zinātniecības pētījumu veicināšana, nodrošinot zinātnisko tradīciju saglabāšanu un izkopšanu”, (2.1.17. p.). Lai to sasniegtu “LZA valdījumā un pārziņā var būt muzeji un īpaši glabājamās zinātniskas kolekcijas, un arhīvi.” (5.9. p.). LZA darbības stratēģijā 2015.-2020. šis uzdevums jau ir konkretizēts: “... izveidot Latvijas Zinātnes muzeju.” (33. lpp.). Pagaidām LZA sava muzeja nav, bet ir arhīvs. Par to ir neliela informācija LZA gada grāmatās, norādot kontakta informāciju ar arhīva vadītāju. Domāju, ka ar to vien nepietiek. Ja ik gadus LZA locekļi un sabiedrība tiek informēti par visu Akadēmijas struktūrvienību darba rezultātiem, arhīvs nedrīkstētu būt izņēmums. Vajadzētu informēt, kādus dokumentus un, iespējams, citus materiālus vajadzības gadījumā arhīvā var atrast. Un varbūt vēl svarīgāk – kādus materiālus var piedāvāt arhīvam, ja notiek ģimenes arhīva revīzija un visa liekā iznīcināšana. Tradicionāli to dara mantinieki pēc nelaiķa nāves, kā arī mainot dzīves vietu.

Nāk prātā skumjš gadījums. Kad Latvijai krīzes laikā pāri brauca konsolidācijas buldozers un betona rullis, tie netaupīja arī visumā sekmīgi strādājošo Latvijas Statistikas institūtu. Izveidotā komisija nemaz nevērtēja tā zinātnisko darbu, bet vienkārši konstatēja, ka jaunajiem standartiem neatbilst institūta grāmatvedība. Institūtu pievienoja citai institūcijai un pārcēla uz citām telpām. No jaunās vadības saņēmām norādījumu: līdz neņemt gandrīz neko, jo nebūs vajadzīgs. Lai mēs neiznīcinātu kaut ko vērtīgu, pie mums ieradās Valsts arhīva pārstāve. Viņa samērā rūpīgi izskatīja personāla un grāmatvedības dokumentus. Cik nopratu, paņēma tos, kuriem varētu būt kāda juridiska nozīme. Satikās arī ar zinātniekiem. Piedāvāju viņai vairākus npublicētus, bet pašu rokām iesietus zinātnisko materiālu sējumus, kurus ņemt līdz uz jaunajām telpām nebija nozīmes, un arī dzīvoklī visam nebija vietas. Pavirši paskatījies, arhīva pārstāve noteica: zinātniska rakstura materiālus mēs neglabājam. Un tas viss aizgāja utilizācijai. Jāatzīst: pagaidām par zudušajiem materiāliem neviens nav arī interesējies. Bet kā būs vēl pēc gadiem 20 vai 50?

Vajadzētu būt arī zinātniska rakstura arhīviem un tiem izvirzīt citus glabājamo materiālu atlases kritērijus, tos rūpīgi pārdomājot un apspriežot.

Zinātnes vai Zinātņu akadēmijas muzejs?

Kā jau minēts, izstrādājot LZA stratēģiju, bija iecerēts izveidot Latvijas Zinātnes muzeju. Tomēr darba gaitā sāka veidoties pārlicība, ka lietderīgāk sašaurināt iecerētā muzeja aptveres jomu. Arī mans personīgais viedoklis ir tāds, ka izveidot vienu Latvijas Zinātnes muzeju, kurš aptvertu visas zinātnes nozares un apakšnozares, ir turpat vai neiespējami. Mūsdienų zinātne ir vairāk vai mazāk iespiedusies gandrīz visās cilvēku darbības jomās. Un daudzām no šīm jomām jau ir izveidoti atsevišķi, savu darbību attaisnojuši muzeji. Piemēram, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, Dabas muzejs un citi. Internets ziņo pat par Laimas Šokolādes muzeju (lai viņiem daudz nogaršotāju!). Arī tur ir kaut kas no pārtikas zinātnes. Vispārējā zinātnes muzejā nav iespējams ne savākt, ne parādīt tik plašu eksponātu klāstu, kā to var izdarīt specializētos muzejos. Savi muzeji vai vismaz fondu krātuves jau ir izveidotas pie vairākām Latvijas universitātēm un pat atsevišķām fakultātēm. Mēģināt dublēt jau tur iesākto darbu nebūtu lietderīgi. Uz vietu zinātnes muzejā varētu pretendēt arī kādi lielāka vai liela izmēra eksponāti, piemēram, kāda laboratorijas iekārta, ar kuru Latvijā ir izdarīts nozīmīgs atklājums vai izgudrojums. Tas prasītu lielas un dārgas muzeja telpas. Šādus tematiskus muzejus vai piemiņas telpas izdevīgāk iekārtot lielajos zinātniskās pētniecības institūtos un universitātēs. No otras puses, zinātnes muzejs nevarētu paturēt pašus vērtīgākos eksponātus, kuri nonāktu lielākos muzejos un krātuvēs, piemēram, paši vērtīgākie LZA arheologu atradumi. Vēsturisks piemērs ir Dainu skapis, kuru LZA vajadzēja atdot Nacionālai bibliotēkai. Tie ir galvenie argumenti iecerētā muzeja tematikas sašaurināšanai.

Atzīstot, ka lietderīgāk, vieglāk un arī lētāk ir izveidot Latvijas Zinātņu akadēmijas muzeju, tomēr ir jāatzīst, ka norobežot šāda muzeja darbības lauku un vācamo eksponātu apjomu nebūs viegli. Tam visumā ir jāatbilst pašas LZA darbības laukam, ko nosaka tās Harta, Statūti un Stratēģija. Deviņdesmitajos gados pēc ilgām, grūtām un brīžiem draudīgām diskusijām tika nolemts, ka LZA visumā būs personālakadēmija kā ievēlētu, kopēju interešu saistītu zinātnieku organizācija. Tomēr jau tajos pašos deviņdesmitajos gados pieņemtie pirmie LZA pamatdokumenti

liecināja, ka LZA nebūs līdziniece citām kopēju interešu saistītām, ievēlētu biedru mūža organizācijām, piemēram, studentu korporācijām. LZA tiesības, pienākumi un līdz ar to darbības jomas tika iezīmētas daudz plašāk, ja arī tās neietvēra Latvijas zinātnisko institūciju un zinātniskā darba tiešu vadību. Daži piemēri no jau minētās Stratēģijas.

“Zinātnes izcilības apzināšana un veicināšana” (2.1.) – vienkāršākā valodā: zinātnieku darbu novērtēšana, dažādu apbalvojumu kandidātu atrašana, to ekspertīze, pati apbalvošana, sabiedrības informēšana par apbalvoto. Neviena LZA apbalvojuma nolikums neparedz, ka ar to var apbalvot tikai akadēmijas locekļus. Ja arī statistiski LZA locekļi tiek apbalvoti biežāk ne kā Latvijas zinātnieki vidēji, tad to pilnībā var izskaidrot ar sekmīgāko zinātnieku vēlmi kļūt par LZA locekļiem, kas arī gandrīz vienmēr izdodas. Daži jaunākie apbalvojumu veidi (LZA un uzņēmumu kopējās balvas, konkursi uz vietām desmit labāko sasniegumu skaitā) šādu tendenci neparāda vispār, vai tā it ļoti vāja. **Tātad LZA nestrādā tikai pati sev, bet Latvijas zinātnei vispār.**

“Zinātnes popularizēšana” (2.4.) – notiek gan dažādos pasākumos un saietos, gan ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību. Gandrīz visi šie pasākumi notiek kopīgi ar kādu valsts, sabiedrisku vai cita rakstura institūciju (-ām). Arī jau vēsturiskais žurnāls “LZA Vēstis”, kuru izdod tikai LZA bez līdzizdevēja un līdzfinansētāja, publicēšanai pieņem rakstus no visiem Latvijas zinātniekiem, ievērojot vienas un tās pašas prasības.

Līdzīgi varētu runāt par valsts mēroga un starptautisku zinātnisko pētījumu koordināciju, daudznozaru zinātniskās ekspertīzes nodrošināšanu un citiem darbības veidiem. Visu šo darbības veidu rezultātus vajadzētu dokumentēt un ziņas par tiem tā vai citādi saglabāt LZA muzejā.

Muzeja fondi ir muzeja sirds

Tradicionāli muzejiem, piemēram, vēstures un mākslas muzejiem, ir divas nodaļas: muzejs šaurā nozīmē (ekspozīciju daļa) un fondu glabātuve. Muzeja atklātajā daļā eksponāti ir izvietoti apskatei brīvi pieejamās vitrīnās, kurus par maksu vai bez maksas darba laika ietvaros var apskatīt jebkurš interesents. Gandrīz jebkurā muzejā šādi var eksponēt tikai mazu daļu no tā, kas ir sakrāts fondos. Otra nodaļa ir fondu glabātuve, kurā atrodas visas pārējās saglabātās vērtības, blīvi izvietotas sekcijās un plauktos. Tur atrast vajadzīgo var tikai ar fondu glabātāja starpniecību.

Tādēļ, tāpat kā arhīvos, šo materiālu pieejamība ir ierobežota, vispirms orientējoties uz vēsturniekiem, zinātniekiem un citiem, kuri var pamatot savu profesionālo interesi un kompetenci. Lai nodrošinātu skatītāju interesi atkārtoti apmeklēt muzeju, atklātās ekspozīcijas telpās izvietotos priekšmetus laiku pa laikam maina. Bieži rīko samērā īslaicīgas izstādes. Tādēļ muzeja fondos ir jābūt daudz vairāk ekspozīcijām piemērotu, interesantu priekšmetu, salīdzinot ar iespējām parādīt vienā ekspozīcijā vai izstādē. Uz to vajadzētu orientēties arī LZA muzejam. Mazos, piemēram, novadpētniecības muzejos, minētās divas nodaļas var izvietoties divās telpās. Izaugsmes sākuma gados arī LZA muzejs varētu iztikt ar divām telpām. Šeit mums nav jārunā par ļoti specializētiem muzejiem, piemēram, tādiem, kuros ir savākti liela izmēra objekti (Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, Dzelzceļa vēstures muzejs u.c.) Tajos visi muzeja fondi praktiski vienmēr apmeklētājiem ir apskatāmi pilnībā. LZA muzejam šāda pieredze nederēs. Derīgāka būs Latvijas vēstures un kādu tehnikas vēstures muzeju pieredze.

Jāsecina, ka, lai atvērtu muzeja atklāto daļu, vispirms ir jāiegūst pietiekoši daudz skatītājus interesējošu priekšmetu, ko tiem parādīt. Vispirms ir jāizveido muzeja fondi. Šādu fondu izveidošana var sagādāt grūtības un prasīt laiku. Tas pilnībā attiecas arī uz LZA muzeju. Tādēļ pieļaujam, ka šī muzeja atklātās ekspozīcijas atklāšanu vajadzēs kādus gadus atlikt, bet pie muzeja fondu veidošanas vajadzētu ķerties tūlīt.

Ko meklēt? Ko saglabāt? Ko parādīt?

Izvirzītie jautājumi paredz rast atbildes kādus priekšmetus, dokumentus un citas vēstures liecības meklēt, iegūt un saglabāt Muzejā. Būs jāmeklē kompromiss starp vēlmi saglabāt pēc iespējas daudz un reālajām iespējām, kuras ierobežo telpas un fondu glabātāju resursi. Būs jāapzina jau esošie LZA arhīva resursi, līdzīgu muzeju pieredze ārzemēs, ja tāda ir, un jāveic plaša un atklāta akadēmijas locekļu diskusija par šo jautājumu.

LZA muzeja fondiem vajadzētu atspoguļot: 1) pašas akadēmijas kā organizācijas vēsturi visā tās daudzveidībā; 2) atsevišķu akadēmijas locekļu dzīvi, darbību un panākumus; 3) to daļu no Latvijas zinātnes vēstures, ko ir būtiski ietekmējusi LZA.

Pašas LZA vēstures liecībām vajadzētu būt saglabātām samērā pilnīgi. LZA gandrīz kopš tās dibināšanas atrodas vienās un tajās pašās telpās, nav

piezīvojuši graujošas reorganizācijas, pārceļšanu uz citām telpām, būtisku telpu sašaurināšanu – visu to, kas prasa lielā steigā atbrīvoties no visa, kas ir šķietami lieks. Visumā lielo pārmaiņu laikos tika saglabāta arī LZA vadības pēctecība. Tātad LZA vēstures materiālu savākšana šajā jomā pārsvarā ir to materiālu apzināšana, izvērtēšana un sistematizācija, kas atrodas LZA arhīvā, zinātnisko un citu sekretāru skapjos un atvilktnēs. Ārpus pašas LZA par LZA vēsturi daudz materiālu diez vai atradīsies. No muzeja viedokļa raugoties, ir sagaidāms, ka ar nožēlu būs jākonstatē, ka lielākā daļa LZA vēstures ir saglabāta papīru formā – dažādi lēmumi, pārskati, līgumi, vienošanās, apsveikumi un daudz kas cits, bet būs maz vai pat ļoti maz liecību interesantu, mākslinieciski vērtīgu priekšmetu formā. Tieši tie ir galvenie, kas piesaista muzejiem apmeklētājus un skatītājus. Pie šiem jautājumiem vēl atgriezīsimies.

Ja pieturas uzskatam, ka LZA vispirms ir personālakadēmija un tās locekļi ir akadēmijas galvenā bagātība, tad materiāliem par atsevišķiem akadēmijas locekļiem vajadzētu ieņemt centrālo vietu Muzeja fondos. Lai sāktu vērtēt, ko Muzeja fondos nolikt par katru akadēmijas locekli, vispirms vajadzētu apzināt, ko akadēmijas locekļi paši glabā savos personiskajos fondos un ko atzīst par nozīmīgu. Pēc raksta autora sākotnējā vērtējuma pašu akadēmijas locekļu personiskajos fondos varētu būt šādi galvenie materiāli. Vispirms dokumenti, kas apliecina izglītības un zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu, ievēlēšanu akadēmijas locekļos, citās ZA, sabiedriskās organizācijās u.t.t.: liecības, diplomu, atestāti, sertifikāti, apliecības un tamlīdzīgi. Tālāk varētu sekot dažādi apbalvojumi un atzinības, ordeņi, medaļas, goda nozīmes, atzinības raksti un tamlīdzīgi. Vēl tālāk – paša sarakstītie darbi: monogrāfijas, mācību grāmatas, zinātniskie un cita rakstura raksti un citas publikācijas. Iepriekš minētajam varētu pievienot arī nozīmīgāko vēstuļu un foto arhīvus. Vai visu to būtu lietderīgi saglabāt LZA muzejā, pieņemot, ka akadēmijas locekļi to Muzejam nodod, piemēram, ar testamenta legātu?

Ja no iepriekš minētajiem dokumentiem un priekšmetiem izveidotu stendu kādā novadpētniecības muzejā, stends ne vien spilgti parādītu viena novadnieka paveikto, bet arī demonstrētu lauku un mazpilsētu iedzīvotājiem un skolēniem nekad neredzētus dokumentus un priekšmetus. Turpretī LZA kāda daļa no minētā ir vai katram tās loceklim, piemēram, dokumenti par iegūto izglītību, kvalifikāciju, ievēlēšanu akadēmijā un citi. Atšķiras tikai dokumenta saņēmēja vārds un uzvārds, dažreiz – izsniedzēju paraksti un vēl

kāds sīkums. Plašāku skatītāju loku tas neinteresēs. Telpu trūkuma apstākļos varētu apsvērt iespēju parādīt visu tipveida dokumentu un apbalvojuma priekšmetu paraugus kopējā stendā, bet atsevišķu LZA locekļu fondos parādīt tikai pilnu sarakstu, kādus kvalifikācijas dokumentus un apbalvojumus šī persona ir saņēmusi. Tomēr, ja Augstceltnes pagrabos atrodas plašas, arhīvu un fondu glabāšanai piemērotas telpas, var apsvērt iespēju šādus dokumentus iespēju robežās saglabāt visus. Jāņem vērā, ka šādi dokumenti līdz Muzejam nonāks tikai par daļu, iespējams – mazāko daļu – akadēmijas locekļu, pārējiem paliekot ģimeņu plauktos un sekcijās. Nākamo paaudžu laikā Muzejam nenodotie dokumenti vai nu zudīs, vai nonāks kolekcionāru aprītē. Vēl pastāv iespēja glabāt tikai pašus dokumentus, kas aizņem maz vietas, bet kaut kā citādi izmantot biezus polsterētos vākus, kuri aizņem vairāk vietas. Glabāšanai pavisam nepiemēroti ir modē nākušie ierāmētie diplomi un atzinības raksti. Atsevišķu LZA locekļu fondos noteikti būtu jāglabā nestandarta dokumenti un priekšmeti, piemēram, ārzemēs saņemtie diplomi un medaļas, tāpat patenti, licences u. c., kas pieejami tehnisko zinātņu pārstāvjiem. Izveidot katram akadēmijas loceklim savu grāmatu plauktu Muzejā viņa publikāciju saglabāšanai tehniski nebūs iespējams. Turklāt absolūtais vairākums šo darbu ir pieejami Nacionālajā un akadēmiskajās bibliotēkās. Muzeja fondos varētu ielikt vienu divas katra autora monogrāfijas, ja tās atspoguļo šī zinātnieka mūža darbu. Būtu jāglabā šī autora biogrāfija un bibliogrāfija, ja tās ir izdotas grāmatā (-ās). Visos gadījumos muzeja fondos būtu jāglabā visu LZA locekļu pilns publicēto darbu saraksts vai nu publicētā, vai npublicētā veidā, tāpat personīgās atmiņas publicētā vai npublicētā veidā.

LZA muzeja fondu un publisko ekspozīciju apjomu varētu un vajadzētu paplašināt ar materiāliem, kas neatspoguļo tieši pašas LZA vēsturi, bet Latvijas zinātnes vēsturi vispār, galvenokārt ar nolūku padarīt Muzeja saturu skatītājiem interesantāku, “skatāmāku”. Praktiski tas nozīmē palielināt lietu un priekšmetu īpatsvaru, samazinot dažādu “papīru” skaitu un īpatsvaru. Arī pie šiem jautājumiem vēl vajadzēs atgriezties

Kas piesaistīs skatītājus?

Katra muzeja mērķis ir ne vien savākt bagātīgu vēsturisko materiālu par sev specifisko tematiku, bet arī piesaistīt skatītājus, izaugsmes rezultātā cenšoties nodrošināt finansiālu pašpietiekamību. Tādēļ muzejam ir jābūt ne vien zinātniski bagātam, bet arī vizuāli saistošam un interesantam. Ja LZA muzejā

galvenokārt tiks atspoguļota tās kā personālakadēmijas darbība, izpildīt šo prasību nebūs viegli. Personālakadēmijas galvenie vēsturiskie notikumi un darba rezultāti maz tiek fiksēti kādu lietišķu priekšmetu, bet gan grāmatu, dokumentu, pārskatu, fotogrāfiju un nu jau digitālā formā. Izņemot fotogrāfijas, šādi dokumenti, īpaši ja to kļūst daudz, nav vizuāli saistoši. Arī fotogrāfijas, kurās galvenokārt fiksē svinīgus notikumus, ar laiku kļūst vienveidīgas un maz interesantas. Katram Akadēmijas loceklim ir interesanti laiku pa laikam apskatīt fotogrāfijas, kurās redzams, kā viņš saņem diplomu par ievēlēšanu Akadēmijā, savu pirmo Akadēmijas apbalvojumu un tā tālāk, bet skatītājam, kurš apskata piekto un desmito šādu notikumu, kļūst garlaicīgi. Tādēļ jau svinīgo ceremoniju laikā fotogrāfiem vajadzētu ne vien fiksēt klasiskās situācijas darbojošos personu vajadzībām, bet arī kaut ko nestandarta, lai radītu vienreizības elpu.

Kā pirmo stendu, kurā parādīti lietišķie eksponāti, var iedomāties pilnu LZA apbalvojumu komplektu; medaļas, nozīmes, statuetes, diplomu vākus un citus vizuāli saistošus priekšmetus. Vēlams izmantot vēl nepasniegtus priekšmetus. Turpinot šo virzienu, var netieši paplašināt muzeja tematiku. Ir zināms, ka diezgan daudzi akadēmijas locekļi ir šo to kolekcionējuši, izveidojot vai nu vēsturiski nozīmīgas, vai vienkārši vizuāli saistošas kolekcijas. Var pieņemt, ka daļa no viņiem mūža beigās būs gatavi šīs kolekcijas nodot muzejam (par dāvināšanas un testamentāras novēlēšanas jautājumiem plašāk būs rakstīts turpmāk). Piemēram, Latvijas vēstures muzejā tikai retu tematisku izstāžu laikā var apskatīt pilnu Latvijas latu monētu kolekciju (vairāk par 100 atšķirīgu eksemplāru), tāpat Latvijas ordeņu visu šķiru kolekciju un līdzīgas. Vizuāli tās ir ļoti skaistas un interesantas. Saistību ar LZA var nodrošināt uzraksts "No akadēmiķa N kolekcijas". Līdzīgi varētu rīkoties ar gabarītos nelieliem inženiertehnikas izstrādājumiem. Piemēram, parādīt vitrīnā V. Capa izstrādāto miniatūro fotoaparātu VEF-Minox (ja kāds eksemplārs vēl ir atrodams), saistot to ar LZA V. Capa vārdbalvu. Tomēr mazais vizuāli saistošo priekšmetu skaits un īpatsvars būs viens no faktoriem, kas apgrūtinās piesaistīt lielāku apmeklētāju skaitu LZA muzejam.

Vitrīnas atsevišķu visveiksmīgāko Akadēmijas locekļu dzīvesstāstiem būtu jāierobežo ar 4 līdz 6, izvēloties gandrīz tikai jau mūžībā aizgājušos akadēmiķus, par kuriem ir iespējams daudz objektīvāks vērtējums. Personas, kuru dzīves stāsti tiek parādīti atsevišķās vitrīnās, pakāpeniski varētu mainīt.

Toties muzeja fondu daļā vajadzētu paredzēt plauktu vai plaukta daļu visiem ievēlētajiem Akadēmijas locekļiem.

Kur iegūt muzeja fondus?

Katra muzeja darbā vienmēr centrālo vietu ieņem vajadzīgo fondu materiālu un priekšmetu atrašana, iegūšana, sistematizēšana, glabāšana un sagatavošana ekspozīcijai, īpaši izceļot to iegūšanu. Vēsturē ir aprakstīts, ka daudzu mūsdienās pasaules slavu ieguvušu muzeju pirmsākumu veido kāda bagāta mecenāta privātās kolekcijas ziedojums vai testamentārais novēlējums. Īpaši tas sakāms par mākslas muzejiem. Par LZA kā vēstures dimensijās vēl jaunu organizāciju kaut cik nozīmīgu privātu kolekciju vispār nevar būt. Vajadzēs izmantot to, kas pašu mājās atrodams. Sarežģītāk būs iegūt interesējošos materiālus par atsevišķiem LZA locekļiem. Jāpieņem, ka pilnīgi jāizslēdz iespēja kaut ko pirkt no mirušo akadēmijas locekļu mantiniekiem. Būs pilnīgi jāpaļaujas uz ziedojumiem, dāvinājumiem un testamentāriem mantojumiem, kā arī to dokumentāciju, ko LZA jau glabā par saviem locekļiem. Būtu jāsāk ar jau mirušo LZA locekļu mantinieku apzināšanu. Ja ir saņemta principiāla piekrišana kaut ko ziedot Muzejam, ko var saņemt gan pa telefonu, gan e-pastu, tad nepieciešama personīga tikšanās, vienojoties, kas Muzeju interesē un vai mantinieki ir gatavi Muzejam to dāvināt. Otrajā kārtā būtu nepieciešams uzrunāt tos LZA locekļus, kuri vecuma dēļ jau ir atstājuši darbu un sabiedriskās aktivitātes. Ir lasīts, ka šādos apstākļos daži dāvina savus arhīva un kolekcijas materiālus muzejiem. Personīgi domāju, ka daudz vairāk būs to, kuri būs gatavi šos materiālus Muzejam novēlēt ar testamenta legātu. Testamentu legāti varētu kļūt par galveno avotu Muzeja fondu papildināšanai no atsevišķu LZA locekļu personīgajiem krājumiem. Muzeja darbiniekiem ir jāpalīdz šādu testamentu legātu sastādīšanā. Lai veiktu šajā punktā minēto darbu, būtu vajadzīga kāda Muzeja izveidošanas komiteja – vai nu algota, vai brīvprātīga.

Tālākās nākotnes vīzija

LZA bez tās locekļiem – zinātniekiem – ir arī goda locekļi, kuri pārstāv visdažādākās intelektuālā darba sfēras. Viņu darba mūža un paveiktā atspoguļošana tradicionālā zinātnes muzejā būs daudz sarežģītāka, jo gandrīz katram būs nepieciešama individuāla pieeja. Ievērojama daļa LZA goda locekļu ir rakstnieki, komponisti, mākslinieki un citu radošo profesiju

pārstāvji. Gandrīz visām šīm intelektuālā darba jomām jau ir savi tematiski muzeji ar daudz plašākām iespējām. Tādēļ var domāt, ka daudzi LZA goda locekļi savu darbu un dzīves stāsta ekspozīciju labāk vēlēšies redzēt šajos mākslām veltītajos muzejos. Bet kaut kas par viņiem būs jāparāda arī LZA muzejā.

Bet var apsvērt arī citu iespēju, kā ar goda locekļu devumu bagātināt LZA ekspozīcijas. Jau tagad gandrīz vienmēr LZA otrā stāva vestibilā ir redzama kāda mākslinieka personālizstāde. Būtu skaisti, ja reizē ar vispārējo Muzeja pastāvīgo ekspozīciju zāli atvērtu otru zāli LZA goda locekļu – dažādu tēlojošas mākslas pārstāvju personālizstāžu vajadzībām. Izstādes varētu sekot viena otrai gandrīz visa gada laikā, aizstājot vai papildinot tās, kuras notiek otrā stāva vestibilā. Tas dotu iespēju mēģināt piesaistīt Muzeja uzturēšanai Kultūras fonda un varbūt arī Kultūras ministrijas līdzekļus. Tāpat ar labu reklāmu varētu palielināt skatītāju skaitu un gūt ienākumus no ieejas biļešu pārdošanas. Pēc visu tiesvedību pabeigšanas zem LZA zīmola varētu lielajā zālē rīkot LZA goda locekļu – komponistu un izpildītāju autorkoncertus un viņu sastādītos koncertus, iepriekš noslēdzot sadarbības līgumus ar Komponistu savienību un Latvijas Konservatoriju par nopietna repertuāra atlasī. Šāda rīcība varētu būtiski paplašināt LZA zīmola pazīstamību. Tad LZA muzejs izaugtu par LZA kultūras centru, kurš sastāvētu no muzeja, galerijas un koncertzāles. Tādam LZA kultūras centram būtu reālas iespējas kļūt neatkarīgam no valsts un LZA finansējuma.